

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Instructie voor gebruik:

Dit is het formulier voor de beantwoording van de Beleidskompasvragen ten behoeve van internetconsultatie. Per 29 maart 2023 worden bij nieuwe internetconsultaties de antwoorden op de vragen van het Beleidskompas gepubliceerd. Let op dat dit formulier op enkele punten afwijkt van het reguliere Beleidskompasformulier, aangezien dit formulier terugblikkt op de stappen voorafgaand aan de consultatie.

Alle tekstvakken in het formulier dienen te worden ingevuld en vragen mogen niet worden verwijderd. Indien het voorstel een technische wijziging betreft of om een andere reden beleidsarm is, kan bij de vragen die niet van toepassing zijn worden volstaan met het invullen van "n.v.t."

Verwijder de cursief gedrukte tekst na beantwoording van de vragen.

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Besluit uitzonderingen acceptatie contant geld

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

De keuzes voor de uitzonderingen op de acceptatieplicht van contant geld hebben gevolgen voor toonbankinstellingen en andere bedrijven (schuldeisers) die momenteel geen contante betalingen van consumenten aanvaarden.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Het ministerie van Financiën beschikt over relevante kennis en ervaring over de inrichting van en toegang tot het betalingsverkeer. De partijen binnen het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB), onder andere banken, brancheorganisaties, belangenverenigingen en De Nederlandsche Bank hebben ook relevante kennis en ervaring. Tot slot heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Economische zaken relevante kennis en ervaring bij vraagstukken over consumentenbescherming.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Er is een stakeholdersbijeenkomst voor de partijen binnen het MOB georganiseerd naar aanleiding van het aangenomen amendement-Dijk/Flach inzake de verplichte acceptatie van contante betalingen tot € 3.000,-. Daarnaast zijn de keuzes voor de uitzonderingen op ambtelijk niveau afgestemd met het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Economische Zaken. Tot slot wordt gelijktijdig aan de openbare consultatie een panelbijeenkomst georganiseerd voor individuele mkb'ers.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

Gedurende de wetsbehandeling van het Wetsvoorstel plan van aanpak witwassen is het amendement-Dijk/Flach inzake de verplichte acceptatie van contante betalingen tot € 3.000,- aangenomen (artikel 6:113 van het Burgerlijk Wetboek). Het amendement laat ruimte aan de regering om op niveau van een algemene maatregel van bestuur (amvb) uitzonderingen op de verplichte acceptatie van contant geld te maken. Het amendement bepaalt dat de uitzonderingen noodzakelijk moeten zijn vanwege veiligheidsbelangen of vanwege de specifieke aard van de werkzaamheden. De uitzonderingen op de verplichte acceptatie van contant geld dienen niet verder te strekken dan wat noodzakelijk is, zodat de toegankelijkheid van het betalingsverkeer niet onevenredig wordt beperkt. Ook dient de terugvaloptie van contant geld gewaarborgd te blijven.

Een te brede acceptatieplicht heeft (financiële) gevolgen voor bedrijven en andere toonbankinstellingen. Een brede acceptatieplicht zou bijvoorbeeld ook tot gevolg hebben dat overeenkomsten op afstand, zoals online aankopen of periodieke betalingen, contant betaald kunnen worden. Daarnaast valt ook te denken aan de gevolgen voor de (openbare en sociale) veiligheid, bijvoorbeeld wanneer een buschauffeur weer verplicht wordt om contant geld aan boord te hebben. Om te borgen dat de acceptatieplicht voldoende werkbaar, proportioneel en uitvoerbaar is, wordt met het Ontwerpbesluit nadere invulling gegeven aan de twee eerdergenoemde uitzonderingsgronden. Het behelst uitdrukkelijk geen verplichting voor bedrijven en andere toonbankinstellingen om contante betalingen te weigeren.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De oorzaak van het probleem is dat het amendement op zichzelf een brede acceptatieplicht behelst, wat tot hoge uitvoeringskosten en niet-proportionele gevolgen voor het beroeps- en bedrijfsleven zou leiden. Het is belangrijk dat de acceptatieplicht voldoende uitvoerbaar en proportioneel is.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Indien er geen uitzonderingen op de acceptatieplicht worden geregeld bij amvb ontstaat er een brede acceptatieplicht met (financiële) gevolgen, zoals benoemd onder 1.a en 1.b. Uit onderzoek in opdracht van DNB blijkt dat 38% van de toonbankinstellingen die momenteel geen contant geld accepteren, dit doen vanuit het oogpunt van een verhoogd risico op een overval of inbraak. Een brede acceptatieplicht, waarbij geen rekening wordt gehouden met veiligheidsbelangen of de specifieke aard van de werkzaamheden, zou tot onwenselijke situaties kunnen leiden en de acceptatieplicht zou minder effectief zijn.

- d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

N.v.t.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Als er geen uitzonderingen op de acceptatieplicht zouden worden gesteld, zal dit leiden tot een brede acceptatieplicht met grote kosten voor zowel de maatschappij als het beroeps- en bedrijfsleven. Vanwege de aankondiging van het voorstel voor een Europese Verordening waarin ook een acceptatieplicht voor contant geld aangekondigd wordt (dit Voorstel is nog niet ingediend), heeft de Betaalvereniging Nederland en gezamenlijke toonbankinstellingen in 2024 een kostenonderzoek laten uitvoeren naar de gevolgen van een brede acceptatieplicht voor contant geld. De totale eenmalige kosten worden geschat op € 730 miljoen. De totale jaarlijkse, terugkerende geschatte kosten bedragen € 60 miljoen. Deze hoge kosten rechtvaardigen overheidsinterventie om noodzakelijke uitzonderingen op de acceptatieplicht te bepalen. Ook heeft de nuloptie gevolgen voor de veiligheid, zie antwoord onder hulpvraag 1.c.

Het invoeren van een brede acceptatieplicht voor contant geld brengt ook kosten met zich mee die moeilijk te kwantificeren zijn. Dit zijn kosten omtrent fraude, veiligheid en gezondheid, preventiemaatregelen en investeringen in de infrastructuur van het betalingsverkeer. Overvallen of inbraken kunnen grote gevolgen hebben voor het mentale als fysieke welzijn van medewerkers die werken met contant geld. De mogelijkheid dat er daadwerkelijk een overval kan plaatsvinden kan zorgen voor stress of een hogere werkdruk voor de medewerkers. Deze niet- en kwantificeerbare kosten rechtvaardigen overheidsinterventie.

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Allereerst is het beleidsdoel om te voorkomen dat de acceptatieplicht een te grote reikwijdte heeft waardoor de plicht niet proportioneel en uitvoerbare is en daarmee het beroeps- en bedrijfsleven buitenproportioneel wordt bezwaard. Tegelijkertijd is de balans gezocht om de acceptatieplicht niet teveel te beperken, vanwege de belangrijke maatschappelijke belangen die contant geld dient.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

N.v.t

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Het amendement is reeds aangenomen, waardoor de acceptatieplicht voor contant geld vaststaat. Het amendement laat ruimte om binnen twee uitzonderingsgronden situaties of gevallen te bepalen waarin het bedrijf (de schuldeiser) contante betalingen mag weigeren. Het meest kansrijke aangrijpingspunt om te komen tot een proportioneel en uitvoerbare acceptatieplicht is om gebruik te maken van de mogelijkheid om bij amvb uitzonderingen te maken op de verplichting. Het ontwerpbesluit geeft uitwerking aan de situaties die wel en niet uitgezonderd worden binnen de twee uitzonderingsgronden. Het uitgangspunt bij het maken van deze keuzes voor de uitzonderingen is om een goede balans te vinden tussen het belang van een inclusief en storingsbestendig betalingsverkeer en het belang van een efficiënt en veilig betalingsverkeer.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Er heeft een stakeholderbijeenkomst plaatsgevonden over de praktische situaties die als uitzondering op de acceptatieplicht van contant geld worden aangemerkt. Hierbij is rekening gehouden met de signalen uit de praktijk, de toegankelijkheid van het betalingsverkeer, de terugvaloptie van contant geld, als ook de risico's die het gebruik van contant geld met zich mee kan brengen. De kansrijke beleidsoptie is om door middel van lagere regelgeving uitwerking te geven aan onder andere de resultaten die uit de stakeholderbijeenkomst zijn gekomen voor de uitzonderingen op de acceptatieplicht. Verder zijn belangenafwegingen gemaakt om te borgen dat de acceptatie van contant geld niet teveel beperkt wordt.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

N.v.t.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

N.v.t

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Er wordt advies gevraagd aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR), de Raad voor de rechtspraak (RvdR) en de Europese Centrale Bank (ECB). Daarnaast wordt parallel aan de internetconsultatie een mkb-toets uitgevoerd door middel van het organiseren van een panelbijeenkomst voor individuele mkb'ers. Verder geldt een 'zware voorhang' van het ontwerpbesluit in de Eerste en Tweede Kamer. Daarna wordt het ontwerpbesluit aangeboden ter advisering aan de Raad van State.

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Het maken van uitzonderingen op de verplichte acceptatie van contante betalingen tot € 3.000,- tussen consument en bedrijf.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Uitvoerbaarheid: Het besluit voorziet in een lastenverlichting en een regeldrukverlaging voor bedrijven ten opzichte van een brede acceptatieplicht zoals in het amendement-Dijk/Flach wordt voorgesteld. Met het besluit worden geen gevolgen voor de regeldruk voorzien, omdat dit besluit de uitzonderingen op de acceptatieplicht regelt. De bedrijven die vallen onder de uitzonderingsgronden uit dit besluit worden daarmee onttrokken van het doorvoeren van aanpassingen in hun bedrijfsvoering, in geval zij nu uitsluitend girale betalingen accepteren. Bedrijven die wel contant geld accepteren en onder de uitzondering zullen vallen, zijn met dit besluit niet verplicht om contant geld te weigeren. Het staat bedrijven die uitgezonderd worden van de acceptatieplicht vrij om contant betalingen van consumenten te (blijven) accepteren, de uitzonderingen zijn geen verplichting. De huidige situatie blijft voor de uitgezonderde gevallen daarmee onveranderd. Van bedrijven die onder een uitzondering vallen wordt geen verdere actie verwacht om zich hierop te beroepen.

Brede maatschappelijke impact: Een acceptatieplicht met beperkte uitzonderingen draagt bij aan een inclusief betalingsverkeer. De uitzonderingen op de verplichte acceptatie van contant geld strekken zich niet verder uit dan nodig is, zodat de toegankelijkheid van het betalingsverkeer niet teveel wordt beperkt. Hierdoor wordt ook de terugvaloptie van contant geld gewaarborgd.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

De acceptatieplicht heeft haar grondslag in Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek. Bij geschillen staat voor de consument de weg naar de burgerlijke rechter open. Het is onduidelijk hoe de acceptatieplicht en de uitzonderingen daarop effectief worden gehandhaafd. Er is verder op wetsniveau, door het amendement, geen handhaving of toezicht door publiekrechtelijke instellingen voorzien.

Daarnaast wordt er momenteel op EU-niveau onderhandeld over een voorstel van een Verordening voor de acceptatie van contant geld. De minister van Financiën heeft het amendement-Dijk/Flach destijds onder andere om deze reden ontraden, omdat het onwenselijk is om vooruit te lopen op Europese wet- en regelgeving. Het is immers onbekend welk compromis uit deze onderhandelingen zal komen. Dat betekent voor situaties waarin uitzonderingen wijzigen, dat er twee keer aanpassingskosten kunnen zijn.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

N.v.t.